

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus IV. Argumentum. Præsentatio facta à Patrono cum pacto, ut
Beneficiatus de fructibus Beneficii ei solvat certam pensionem, an sit
Simoniaca?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

quibus se nemo ingerere debet, juxta
*Text. in cap. qualiter de elect. cap. iam du-
dum de præben.*

ARGUMENTUM.

Præsentatio facta à Patrono cum pacto, ut
Beneficiatus de fructibus Beneficii ei
solvat certam pensionem, an sit simo-
niaca?

SUMMARIUM.

- 1 Patronus ali, & sustentari debet de fru-
ctibus Beneficii.
- 2 Patronus si in actu præsentationis deducat
in pactum pensionem modici valoris, an
committat simoniam, & num. 11.
- 3 Sacerdos recipiens pecuniam, ut celebret
Divina, Episcopus remittens Jura Epi-
scopalia pro annua pensione, Abbreviato-
res, & Plumbatores exigentes pecuniam
pro confirmatione Episcoporum, an com-
mittant Simoniam? & num. 12.
- 4 Patronus in casu inopia, aut quando pen-
sio est apposta in limine fundationis, po-
test eam in pactum deducere absque simo-
nia, & quare! Vide ibi, & intellige
ut ibi.
- 5 Patronus non inops in actu præsentationis
potest deducere in pactum pensionem sub
expressa reservatione Beneplaciti Aposto-
lici absque simonia.
- 6 Præsentatio est Simoniacæ, si Patronus non
inops in actu præsentationis deducat in
pactum pensionem purè, & simpliciter, &
num. 9.
- 7 Non potest quis reddere Ecclesiam censua-
lem ad effectum, ut ipse, vel ejus filii, aut
nepotes præsententur à Patrono.
- 8 Consuetudines, aut Statuta extra funda-
mentalibus exigendi aliquid à Patrono in
actu præsentationis sunt reprobata.
- 10 Præsentatio facta cum pacto, ut Præsentatus
teneatur docere grammaticam, aut
curare Infirmos est Simoniacæ.

CASVS IV.

Præsentavit quidam Patronus Dives ad
Beneficium A. Titium, pacto tamen, &
conditione expressa, ut ipse Titius, post-
quam institutus fuerit, ei solvat certam
pensionem de fructibus ejusdem Benefi-
cii, queritur an hujusmodi præsentatio sit
Simoniacæ!

- 1 Rescribendum videtur præsentationem

hanc non esse simoniacam. Valet enim
Patronus ali, & sustentari de fructibus
Beneficii vigore dispositionis *Text. in
Can. quicumque 16. quæst. 7.* de quo
Part. I. Can. III. Unde Patronus si in actu
præsentationis Titii ad Beneficium de suo
jurepatronatus apposuit pactum, & con-
ditionem, ut Titius de fructibus Benefi-
cii ei solveret certam pensionem, non
proinde dici potest præsentatio hæc si-
moniacæ, quia ipse Patronus deduxit in
pactum, & conditionem id, quod sibi de
jure deberetur, & onus illud, ad quod Be-
neficiatus de jurepatronatus tenetur, jux-
ta auctoritates superius relatas *Cas. II.
n. 2., & seq.*

- 2 Quod multo magis procederet, si pen-
sio in pactum deducta esset modici valo-
ris e. g. esset quatuor, vel quinque obu-
lorum, aut unius candelæ; Hoc enim ca-
su non præsumeretur Patronus se movere
ad præsentandum pro dicta parva pen-
sione tanquam pretio præsentationis, sed
potius illam exigere in recognitionem ju-
rispatronatus, dum non est verisimile,
quod propter hujusmodi, modicam pen-
sionem Patronus moveatur ad aliquod
iniquum faciendum, ad *Text. in cap. et si
quæstiones de Simon. ibique gloss. verb. mo-
dici pretii Gonzal. in cap. 1. de Simon. nu. 8.
Fagnan. in cap. tua nos de Simon. num. 39.
Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 2. qu. 4.
art. 3. n. 3. in fin.*

- 3 Et probatur paritate; Sacerdos po-
test recipere pecuniam, ut celebret Divi-
na, Episcopus potest remittere jura Epi-
scopalia pro annua pensione absque simo-
nia, juxta *Text. in cap. Constitutus ibique
gloss. de Relig. Domib.; Abbreviatores, &
Plumbatores hic in Curia ingentem pec-
uniarum summam exigunt pro confirma-
tione Episcoporum absque labe simoniæ;
Ita etiam Patronus pro præsentatione po-
terit exigere à præsentato annuam pen-
sionem absque simonia.*

Hæc omnia suadere videntur præsen-
tationem Patroni factam cum pacto, &
conditione, ut præsentatus solvat ei cer-
tam pensionem non esse simoniacam, sed
pro clara resolutione hujus quæstionis
tres distinguo casus.

- 4 Primus est, quando Patronus est inops,
vel quando pensio fuit reservata de con-
sensu Ordinarii in limine fundationis Be-
neficii;

neficii; In hoc casu si Patronus in actu præsentationis apponit pactum, & conditionem, ut sibi solvatur à Beneficiato certa pensio de fructibus Beneficii; Præsentatio non dicitur simoniaca, quia hoc casu Patronus deducit in pactum id, quod de Jure sibi debetur, dum Beneficiatus in casu, quo pensio sit reservata in limine fundationis, aut in casu, quo Patronus sit inops, tenetur de Jure illam persolvere, & cum alere de fructibus Beneficii, dummodo concurrant ea omnia requisita, de quibus *Part.I. Can.III. Caf.I. per tot.* juxta auctoritates superius relatas *dicto Caf.II. nu.2.*, & *seq.*, quibus addo *Gloss. in cap. Ad audientiam il.2. de rescript. verb. renunciante* ibi -- *Potest dici, quod non est simonia, quia ea, que præcipiuntur à jure licite deducuntur in pactum etiam in spiritualibus -- Gloss. in cap. Significasti de elect. verb. conditione* ibi -- *Et præterea conditiones, que ipso jure insunt bene apponuntur, & exprimentur senè aliquo vitio -- Gloss. in cap. Significatum de præben. & dignit. verb. Ita quod, Navarr. conf.38. de Simon. num.1.*, *Rot. decis. 702. num.3. coram Dunoz. ibi -- Et propterea illa non fuit simoniaca, cum simonia non committatur; Si datur, aut recipiatur aliquid non per modum pretii, sed per modum sustentationis proprii ministerii.*

5 Secundus est, quando Patronus non inops præsentat pacto, & conditione, ut præsentatus teneatur ei persolvere certam pensionem, sub expressa tamen reservatione beneplaciti Apostolici, & quatenus Papa eam approbet, & non aliàs, nec aliter, nec alio modo; Nec enim in hoc casu præsentatio est simoniaca, quia vel accedit beneplacitum Apostolicum, & purgatur omnis simonia. *Rot. decis. 70. n.13. par.8.*, & *dec.323. n.9. par.16. rec.* Cùm auctoritas Papæ tollat quamcumque simoniam non à jure divino, sed à iure humano inductam, *Fagnan. in cap. ex parte. n.13. & seqq. de offic. deleg. Cassador. dec.2. per tot. de simon. dummodo accedat modo Canonico non obreptitio, aut subreptitio. Vel non accedit, & præsentatio habetur pro non facta, & consequenter non intrat simonia, juxta *Gloss. in cap. Cùm pridem de pactis verb. illicita pactionis*, ibique *Fagnan. n.19. & seqq. Cassador. dec.2. num.4. de simon. & dec.3. n.2. de renunciat. Card.**

Pars II.

de Luc. disc.48. nu.2., & *disc.64. n.27. de jurepatron. Bellett. disquisit. Cleric. par.2. §.36. num.21.* R. P. D. *Petra in Comment. ad Constit. Apostolic. Eugenii IV. 7. n.19. tom.4. pag. mibi 530. Rot. decis. 118. n.13.*, & *decis.151. n.32. post Vivian. de jurepat. & dec.702. nu.11. coram Dunoz.*, & *decis.2131. n.6. coram Coccin. & 1508. n.4. coram eodem, & in Leodien. Canonica-tus 10. Junii 1709. §. Neque pro sustinenda, & §. Secus tamen coram R.P.D. Aldrovando.*

6 Tertius casus est, quando Patronus non inops præsentat aliquem ad Beneficium sub pacto, & conditione, quod præsentatus solvat ei certam pensionem de fructibus Beneficii purè, & simpliciter absque reservatione beneplaciti Apostolici, aut quando aliquis promittit solvere pensionem Patrono, si ab ipso præsentetur, & in hoc casu præsentatio est simoniaca, & à jure improbata, cùm Patronus in actu præsentationis non possit quidquam exigere ab Ecclesia patronata, nisi id fuerit ei reservatum de consensu Ordinarii in limine fundationis, juxta *Text. in cap. præterea*, de quo dicam infra *Can.XXVII. & in cap. gravis de censib. Lambertin. de jurepat. lib.2. par.1. qu.9. art.11. n.1. & seqq. & lib.2. par.1. qu.5. art.6. Rot. in Neapolitana, seu Salernitana jurispatronatus 23. Junii 1704. §. Demum coram Omanna;* Nec aliquis potest reddere Ecclesiam censualem ad effectum, ut ipse, vel ejus filii, aut nepotes præsententur à Patrono ad illam absque labe simoniæ, ut est *Text. expres. in cap. cùm Clerici de Censibus* ibi -- *Cùm Clerici &c. Ad hoc quia Clerici quidam cum Religiosis, collusionem facta citra auctoritatem diocesani Episcopi, Ecclesias, quas tenent, eis constituunt censuales, ut post decessum eorum eadem Ecclesia per representationem eorundem Religiosorum ad filios, vel nepotes Clericorum ipsorum possint transferre; Præcipimus, ut si qui inventi fuerint facere talia, eos à præscriptis Ecclesiis non differatis, appellatione postposita, remove -- ibique *Abb.n.1. Anan.n.1. Rodoan. de Simon. par.3. cap.15. num.15.**

8 Et quidem Patronus in actu præsentationis, non potest aliquid petere, & exigere in propriam utilitatem, & commodum à præsentato, etiam si adesset consuetudo, aut Statutum aliquod extra fun-

E e da-

damentale quidquam exigendi in actu præsentationis, quia hujusmodi consuetudinem, & Statuta tanquam prava, & illicita sunt reprobata tum per Concilium Tridentinum *sess. 24. de reform. c. 14.*, tum etiam per Constitutionem S. Pii V. la 104. incipien. *Durum nimis*, de qua *Bullar. nov. tom. 2.*, *Bellet. disquisit. Cleric. par. 2. §. 36. n. 23. & seq.*

- 9 His tribus casibus distinctis, nos hic versamur in tertio casu, dum Patronus præfatus non est inops, & præsentavit Titium pacto, & conditione, ut ei solveret certam pensionem purè, & simpliciter, absque reservatione beneplaciti Apostolici, ac proinde ejus præsentatio erit simoniaca, sicuti esset simoniaca, si præsentasset eundem Titium eo pacto, ut ipse loco pensionis teneretur docere grammaticam ejus filios, aut nepotes, aut alios, vel curare infirmos, cum sic Patronus pro spirituali exigeret temporale. *Gonzal. in cap. Insinuatum de simon. n. 8.*
- 10 Non obstant, quæ superius in contrarium pro ratione dubitandi afferbantur, dum absolutè non subsistit, quòd si pensio in pactum deducta à Patrono in actu præsentationis sit modici valoris, præsentatio non sit simoniaca; Distinguendum est enim, aut pensio in pactum deducta modici valoris, nimirum unius candelæ, aut alterius tenuis summæ debetur Patrono ex lege foundationis; & tunc procedit, quòd præsentatio facta cum tali pacto non sit simoniaca, quia esset deductum in pactum id, quòd de jure Patrono debetur. Aut non debetur ex lege foundationis, sed de novo imponitur à Patrono in actu præsentationis, & deducitur in pactum, & tunc etiam si sit modici valoris, adhuc præsentatio facta cum tali pacto est simoniaca, dum simonia non solum committitur in magnis, sed etiam in parvis, ubicumque apparet de intentione, & de præcedenti pacto, ac conventione, juxta *Text. in cap. Judices II. quest. 1.*, ubi patet quinque obulos simoniam inducere, & in *cap. ex tua de simon.*, ubi de sex solidis *Gonzal. in cap. 1. de simon. n. 8. Lotter. de re benef. lib. 3. q. 29. n. 98. & seq.*
- 12 Paritas autem superius deducta non officit, quia Sacerdos recipit pecuniam, ut celebret Divina non in præterium Divinorum, sed in recompensationem laboris,

ita ut videtur potiùs operas suas locare, juxta *gloss. in cap. significatum de præben. & dignit. verb. Ita quod.* Episcopus potest remittere jura Episcopalia pro annua pensione absque simonia, si annuam pensionem non deducat in pactum, & eam non percipiat propter aliquam recompensationem, sed potiùs in signum subjectionis, ut in *d. cap. Constitutus, ibique gloss. verb. Recompensationem.* Et Abbreviatores, ac Plumbatores exigunt pecuniam, pro stipendio proprii laboris, non pro pretio ipsius confirmationis. Unde paritas hæc potiùs retorquetur.

ARGUMENTUM.

An Jus nominandi ad Beneficium Ecclesiasticum donari possit Sponso in capitulis matrimonialibus absque labe simoniæ?

SUMMARIUM.

- 1 Juspatronatus hæreditarium donari potest à Patrono.
- 2 Donatio jurispatronatus deducta in pactum matrimonii cum sponso, adeo ut aliter ipse non contraxisset, est simoniaca, secus si tale pactum non intercessit.

CASUS V.

Cum celebrarentur quædam sponsalia, sponsus in capitulis matrimonialibus donavit sponsæ cum auctoritate Ordinarii jus nominandi ad Beneficium Ecclesiasticum. Quæritur an hujusmodi donatio sustineatur citra labem simoniæ, & confirmari possit?

- 1 Videtur affirmativè asserendum. Potest enim Patronus de consensu Ordinarii donare Juspatronatus hæreditarium, ut dicam infra *Can. XVI. XVII. XVIII. XIX. & XX.* Unde non est cur hujusmodi donatio facta à sponso sponsæ confirmari, & sustineri non possit absque simonia.
- 2 Respondeo tamen in hoc casu cum distinctione: Aut donatio Jurispatronatus deducta fuit in pactum matrimonii cum sponso, adeo ut aliter ipse non contraxisset: vel non? Si tale pactum intercessit; simonia realiter commissa est, nec licet dispensare sine ulla causa, ut fuit resolutum in Sacra Congregatione Concilii in *Neapolitana sub diebus 4. Martii, & 6.*

Maji